

16 Nisan 2024

Girişim Sermayesi Yatırım Fonu Katılma Paylarına Yönelik Avantajlar ve Payların Enflasyon Düzeltmesi Karşısındaki Durumu

Girişim sermayesi yatırım fonlarına (GSYF) son yıllarda özel bir ilginin olduğu görülüyor. Bunun enflasyonist ortamda alternatif yatırım arayışı ile ilgisi olduğu gibi mevzuatımızda yer alan bazı teşvik ve zorunluluklarla da bağlantısı var. Bu sebeple söz konusu yatırımlara ilişkin teşvik edici düzenlemeler ile bunların enflasyon düzeltmesi karşısındaki durumunun tespit edilmesi önem arz ediyor.

A. GSYF Yatırımı Teşvik ve Yükümlülükleri

Girişim sermayesi yatırımlarıyla ilgili mevzuatımızda çokça teşvik veya yükümlülük yer alıyor. Bunları kısaca aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz:

1. Girişim Sermayesi Yatırım Fonu

Vergi Usul Kanunu'nun 325/A maddesine göre girişim sermayesi yatırımı yapılmak üzere kazancın %10'luk kısmı fon olarak ayrılabilir. Ayrıca fon tutarının öz sermayenin %20'sini aşmaması gerekiyor.

Bu kıstaslar gereği ayrılan fon tutarları Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10/1-g ve maddesi uyarınca beyanname üzerinden indirim konusu yapılabilir.

Yani bir taraftan girişim sermayesi yatırımı yapıp diğer taraftan yatırım tutarının beyanname üzerinden indirimi mümkün bulunuyor.

2. İştirak Kazançları İstisnası

Kurumlar Vergisi Kanununun 5/1-a.4 maddesinde Kurumların, tam mükellefiyete tabi girişim sermayesi yatırım fonu katılma payları ile girişim sermayesi yatırım ortaklıklarının hisse senetlerinden elde ettikleri;

- Kâr paylarının,
- Katılma paylarının fona iadesinden doğan gelirlerin,
- Fonların katılma paylarının 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 279 uncu maddesi kapsamında değerlendirilmesinden kaynaklanan değer artış kazançlarının

kurum kazancından istisna olduğu hüküm altına alınmıştır.

Buna göre kurumlar tarafından yapılan girişim sermayesi yatırımlarından elde edilen kazançlar istisna olarak değerlendirilebilecektir.

Bu istisna, 325/A maddesi kapsamında olsun veya olmasın yapılan bütün girişim sermayesi yatırımları için uygulanır. Yani bir mükellef girişim sermayesi yatırımını,

Bilgener Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş.

Buyaka İş Merkezi
Kule: 2 No: 22
34771 Ümraniye/ İstanbul

+90 216 651 4 651
info@bilgener.com
bilgener.com

Bilgener sahip olduğu yerel uzmanlığı, faaliyete başladığı 1995 yılından beri kazandığı tecrübe ile ahenkli bir şekilde birleştiren Türkiye'nin öncü profesyonel hizmetler sağlayıcı grubudur.

Bilgener'in temel hedefi; Türkiye'de faaliyette bulunan yerel ve global girişimcilerin operasyonel olarak ihtiyaç duydukları üst düzey vergi, denetim ve danışmanlık hizmetlerini tek bir noktadan sunmak suretiyle işlerini daha verimli ve sağlıklı bir şekilde yürütmelerine yardımcı olmaktır.

Bilgener, müşterilerinin sınır ötesi muhasebe, denetim, vergi ve danışmanlık ihtiyaçlarına hizmet eden lider profesyonel hizmet firmalarının oluşturduğu Londra merkezli uluslararası bir birlik olan Morison Global'in 2002 yılından beri Türkiye bağımsız üyesidir.

Yazar:
Ömer Binici
Yeminli Mali Müşavir

omer.binici@bilgener.com

VUK 325/A ve KVK 10/1-g maddelerinden kapsamı dışında yapabilir. Ancak bu durumda yukarıda ifade edilen indirimin sağlayacağı avantajdan yararlanılamaz. Bu durum yukarıda sıralanan istisnaların uygulanmasına mani değildir.

3. TGB Kazanç İstisnası veya Ar-Ge İndirimi Olan Mükelleflerin GSYF Yatırım Yükümlülüğü

5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun ile 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununda yer alan düzenlemeler gereğince 2.000.000,00-TL ve üzerinde, Ar-Ge indirimi veya teknokent kazanç istisnasından yararlanan mükelleflerin yararlandıkları tutarların %3'ü nispetinde bir **fon ayırmaları**, indirim ve istisnanın uygulanması için bir zorunluluktur.

Bu fon tutarının **Türkiye'de yerleşik girişimcilere yatırım yapmak üzere** kurulmuş girişim sermayesi yatırım fonu paylarının satın alınması veya girişim sermayesi yatırım ortaklıkları ya da bu Kanun kapsamındaki kuluçka merkezlerinde faaliyette bulunan diğer girişimcilere sermaye olarak konulması için kullanılması gerekmekte olup yıllık bazda fona alınması gereken tutar 20.000.000 TL ile sınırlıdır.

Yükümlülük kapsamında yapılan GSYF yatırımlarına ilişkin yukarıda bahsedilen indirim ve istisna uygulamalarının önünde bir engel bulunmuyor. Yani zorunluluk kapsamında edinilen girişim sermayesi fonu katılma belgesi ile ilgili olarak şartlara uyulması kaydıyla beyanname üzerinde indirim uygulanması da mümkün.

Bunun yanında, GSYF katılma paylarından kar payı elde edilmesi yahut payların fona iadesinden kazanç elde edilmesi durumunda bu kazançlar da KVK 5/1-a maddesi kapsamında istisnaya tabi tutulabilecektir.

B. GSYF Katılma Paylarının Enflasyon Düzeltmesi Karşısındaki Durumu

Girişim sermayesi yatırımları bilançoda 240- Bağlı Menkul Kıymetler Hesabı veya 242-İştirakler Hesabında izlenen varlıklardandır. Söz konusu hesaplar enflasyon düzeltmesine tabi tutulması gereken varlıklar arasında yer alıyor.

Ancak düzeltme yapılırken, düzeltilecek değer ve düzeltme farklarının doğru tespiti için VUK'un değerlendirme hükümlerine de müracaat edilmesi gerekiyor. Zira GSYF katılma paylarının dönem sonu değerlemesi fon portföyünün oluşumuna göre farklılık gösteriyor. Değerlemedeki farklılık enflasyon düzeltmesi hususunda da farklılık oluşturabiliyor.

1. Fon Portföyünün En Az % 51'i Türkiye'de Kurulmuş Bulunan Şirketlerin Hisse Senetlerinden Oluşan Yatırım Fonu Katılma Belgeleri

VUK'un 279'uncu maddesinde, *"hisse senetleri ile fon portföyünün en az % 51'i Türkiye'de kurulmuş bulunan şirketlerin hisse senetlerinden oluşan yatırım fonu katılma belgeleri alış bedeliyle, bunlar dışında kalan her türlü menkul kıymet borsa rayici ile değerlendirir. Borsa rayici yoksa veya borsa rayicinin muvazaalı bir şekilde olduğu anlaşılırsa değerlemeye esas bedel, menkul kıymetin alış bedeline vadesinde elde edilecek gelirin (kur farkları dahil) iktisap tarihinden değerlendirme gününe kadar geçen süreye isabet eden kısmının eklenmesi suretiyle hesaplanır. Ancak, borsa rayici bulunmayan, getirisi ihraç edenin kar ve zararına bağlı olarak doğan ve değerlendirme günü itibarıyla hesaplanması mümkün olmayan menkul kıymetler, alış bedeli ile değerlendirilir."* hükmü yer almaktadır.

Madde metninden anlaşıldığı üzere menkul kıymetlerin değerlemesinde,

- Alış bedeli,
- Borsa rayici
- Kist getiri

olarak özetleyebileceğimiz üç usul karşımıza çıkmaktadır.

Sahip olunan katılma payının fon portföyünün en az %51'i, Türkiye'de kurulmuş bulunan şirketlerin hisse senetlerinden **oluşuyorsa** GSYF katılma payları alış bedeli ile değerlendirilecektir.

VUK'un Mükerrer 298/A-3.a maddesine göre alış bedeli ile değerlendirilen menkul kıymetlerin değerlemesinde satın alma tarihi esas alınır. Buna göre girişim sermayesi katılma payları, alış tarihinden 31.12.2023 tarihine getirilecektir.

Örneğin, (A) A.Ş. 06.06.2023 tarihinde 1.500.000,00-TL'lik fon portföyünün en az %51'i Türkiye'de kurulmuş bulunan şirketlerin hisse senetlerinden oluşan bir GSYF yatırımı yapmıştır.

Fon portföyünün yapısı gereği paylar alış bedeli ile değerlendirilecek ve düzeltme buna göre yapılacaktır.

Yapılacak düzeltmeye ilişkin bilgiler aşağıda yer almaktadır:

İktisadi Kıymet	Düzeltilmeye Esas Tutar	Düzeltilme Katsayısı	Düzeltilmiş Tutar	Düzeltilme Farkı
Katılma Payı	1.500.000,00	1,25608	1.884.120,00	384.120,00

2. Fon Portföyünün En Az % 51'i Türkiye'de Kurulmuş Bulunan Şirketlerin Hisse Senetlerinden OLUŞMAYAN Yatırım Fonu Katılma Belgeleri

Fon portföyün en az % 51'i Türkiye'de kurulmuş bulunan şirketlerin hisse senetlerinden oluşmayan girişim sermayesi katılma paylarının değerlendirilmesi alış bedeli ile **yapılamayacaktır**. Bu şekildeki fonların değerlemesinin, 279'uncu maddede yer alan "menkul kıymetin alış bedeline vadesinde elde edilecek gelirin (kur farkları dahil) iktisap tarihinden değerlendirme gününe kadar geçen süreye isabet eden kısmının eklenmesi suretiyle hesaplanır" ibaresine dayanılarak değerlendirme günü itibarıyla **fon tarafından ilan edilen değer**in dikkate alınması suretiyle yapılması gerektiğine dair özelgeler vardır.

Maddede yer alan ifadenin dönemsel getirisi olan menkul kıymetlere ilişkin olduğu ve fonlar gibi getirisi kesin olmayan kıymetleri karşılamayacağını değerlendirmekteyiz. Ancak İdarenin bu konudaki görüşünün istikrarlı olduğunu söyleyebiliriz.

Söz konusu menkul kıymetlerle ilgili düzeltme işlemine ilişkin ise Tebliğ ve Sirkülerde bir açıklama bulunmamaktadır. Tartışmalara mahal verilmemesi için bir düzenleme yapılması yerinde olur. Ancak söz konusu katılma payları alış bedeliyle değerlendirilen iktisadi kıymetlerden olmadığı ve güncel değerleri tespit edilip kayıtlara yansıtıldığı için yapılacak dönem sonu değerlemesinden sonra ayrıca enflasyon düzeltmesi uygulanmaması gerekir.

Örneğin, yukarıda bahse konu katılma paylarının fon portföyünün en az %60'ının Türkiye'de kurulmuş olmayan şirketlerin hisse senetlerinden oluştuğunu varsayalım. Buna göre öncelikle VUK 279'a göre fon tarafından ilan edilen değer dikkate değerlendirilecektir.

Değerleme sonucunda katılma payının güncel değerinin 1.500.000,00-TL'den 2.000.000,00-TL'ye çıktığını varsayalım. Bu durumda söz konusu değerlendirme farkı gelir hesaplarına yansıtılacak ancak ayrıca enflasyon düzeltmesi işlemi uygulanmayacaktır.

3. Ar-Ge ve Teknokent Firmalarının Durumu

Yazımızın A.3. numaralı bölümüne yer aldığı üzere, Ar-Ge ve Teknokent firmalarının yatırım yükümlülüğü **Türkiye'de yerleşik girişimcilere yatırım yapmak üzere kurulmuş** girişim sermayesi yatırım fonu katılma paylarının satın alınması yönündedir.

Bu sebeple katılma payına ilişkin fon portföyünün en az % 51'inin Türkiye'de kurulmuş bulunan şirketlerin hisse senetlerinden oluşması bir zorunluluk. Dolayısıyla Ar-Ge ve Teknokent firmaları tarafından yatırım yükümlülüğü kapsamında edinilmiş paylarının değerlemesinde alış bedeli esastır olacaktır. Bu kıymetlerin enflasyon düzeltmesi de satın alma tarihi esas alınarak gerçekleştirilecektir.

Saygılarımızla,

BİLGENER